

D 12/01

Genom systematisk och uppsökande tillsyn (SUT) informerar sig Revisorsnämnden (RN) om kvaliteten i revisorers och revisionsbolags verksamhet. Som ett led i denna tillsyn har RN undersökt förutsättningarna för vissa av de revisorer som inte är medlemmar i någon av revisorsorganisationerna FAR och Svenska Revisorsamfundet SRS att genomföra revisioner av godtagbar kvalitet. A-son ingår i denna grupp och har skriftligen fått besvara ett antal frågor. För att få underlag för en kvalitetsbedömning av A-sons revisionsarbete har RN även tagit del av hans revisionsdokumentation över senast utförd revision i tre aktiebolag, golvbolaget, teknikbolaget och sprinklerbolaget. RN:s granskning av revisionen i det förstnämnda bolaget har omfattat räkenskapsåret 1999-05-01–2000-04-30 och i de två senare bolagen räkenskapsåret 1999-09-01–2000-08-31. Med hänsyn till vad som framkommit har RN beslutat att överföra SUT-ärendet till ett disciplinärende. De iakttagelser som legat till grund för detta beslut har sammanfattats i en promemoria över vilken A-son har yttrat sig.

A-sons oberoende som revisor m.m.

A-son utövar sin verksamhet i ett aktiebolag, A-son AB (revisionsbyrån). Endast A-son är verksam i revisionsbyrån.

Av A-sons totalt 16 revisionsuppdrag är tre stycken s.k. kombinationsuppdrag dvs. utöver revisionsuppdraget handhar A-son dessa tre klienters redovisning. Från två av dem erhåller A-son ”fakturor, kvitton etc. samlade i en pärm”. Detta redovisningsmaterial är varken klassificerat eller attesterat. A-son upprättar årsredovisningen åt ytterligare elva av sina revisionsklienter. Som underlag för detta arbete erhåller han av respektive klient huvudbok, verifikationslistor samt resultat- och balansräkningar.

A-son har understrukt följande: ”Inte i något fall har jag kontakt med bolagens kassa, checkräkning etc.”

RN gör följande bedömning.

Av 10 kap. 16 § aktiebolagslagen (1975:1385) följer att den som biträder vid ett aktiebolags bokföring inte får vara revisor i bolaget. Med bokföring avses inte enbart den löpande bokföringen (grund- och huvudbokföring). Även andra åtgärder, som t.ex. upprättande av bokslut och årsredovisning omfattas av begreppet. RN konstaterar att A-son i närmare nittio procent av sina revisionsuppdrag bryter mot denna grundläggande jävsbestämmelse.

A-sons revisionsarbete

Den dokumentation som A-son insänt till RN består i de tre granskade revisionsuppdragen huvudsakligen av bokslutsbilagor. Att revisionsåtgärder utförts kan endast undantagsvis utläsas. I dokumentationen avseende revisionen av golvbolaget finns kontoutdrag på vilka A-son antecknat ”OK”. Beträffande teknikbolaget och sprinklerbolaget kan utläsas att A-son följt upp betalning av kundfordringar. I det sistnämnda bolaget har A-son även kontrollerat hanteringen av mervärdesskatt. Eftersom eventuella övriga revisionsåtgärder inte framgår av den dokumentation som A-son tillställt RN har han ombetts att för respektive revisionsuppdrag beskriva de granskningsinsatser han utfört. A-son har anfört följande: ”Granskning av verifikationer, fakturor

etc. Avstämning konton. Kontrollerat att alla konton i balansräkningen är korrekta. Stickprovsgranskning av konton i resultaträkningen.” RN har bett A-son att förtydliga hur han genomfört vissa av de uppgivna revisionsåtgärderna bl.a. hur han i respektive uppdrag ”kontrollerat att alla konton i balansräkningen är korrekta”. A-son har svarat att detta ”framgår av det material som tidigare redovisats”. A-son har senare tillagt: ”I det material som tidigare lämnats, finns kopior på kontoutdrag, listor kundfordringar, leverantörsskulder, varulager etc. Alla dessa handlingar bestyrker att konton i balansräkningen är korrekta.” RN har vidare bett A-son förtydliga hur han granskat posten pågående arbeten i teknikbolaget och i sprinklerbolaget. Som svar har A-son uppgett att ”genomgång av objektsredovisningen har gjorts tillsammans med” respektive bolags företagsledare.

RN gör följande bedömning.

Enligt 10 § Revisorsnämndens föreskrifter (RNFS 1997:1, RN:s föreskrifter) om villkor för revisorer och revisionsbolags verksamhet samt om godkännande, auktorisation och registrering skall en revisor dokumentera sina revisionsuppdrag. Dokumentationen skall innehålla sådan information som är väsentlig för att revisorns insatser skall kunna bedömas i efterhand. Dokumentationen skall vara tydlig och sammanställd på ett överskådligt sätt. Av dokumentationen skall bland annat framgå vilken granskning som har genomförts, vilka iakttagelser som gjorts och vilka slutsatser som dragits. Underlåtenhet att fullgöra dokumentationsskyldigheten på ett riktigt sätt bedöms som allvarlig eftersom den omöjliggör en analys och en tillfredsställande bedömning av arbetet i efterhand.

A-sons dokumentation består i allt väsentligt av endast bokslutsbilagor. Den kan inte användas som underlag för bedömning av A-sons revisionsarbete. Den omständigheten att en revisor inte dokumenterar sina granskningsåtgärder enligt gällande föreskrifter innebär i och för sig inte att det är visat att revisorns åtgärder varit otillräckliga. I ett sådant fall får dock en stor del av tillsynsmyndighetens bevisbörda anses övergå på revisorn. Det innebär att revisorn måste kunna redogöra för sin granskning på ett sådant sätt att det vid en helhetsbedömning framstår som sannolikt att de påstådda åtgärderna utförts och att de haft sådan inriktning och omfattning att de kunnat tjäna som underlag för välgrundade slutsatser. Vid denna bedömning bör bl.a. beaktas hur pass detaljerade uppgifter revisorn lämnat om sina granskningsinsatser. RN konstaterar att A-son har lämnat endast mycket allmänt hållna och knapphändiga svar när RN begärt förtydliganden av hans revisionsinsatser. RN anser inte att A-son genom sina svar på RN:s frågor, gjort troligt att han i något av de tre här aktuella bolagen skulle ha utfört någon revision värd namnet. A-son har därmed på ett allvarligt sätt åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

RN:s sammanfattande bedömning

A-son bryter i flertalet revisionsuppdrag mot den grundläggande jävsbestämmelsen i aktiebolagslagen att den som biträder vid ett bolags bokföring inte får vara revisor i bolaget.

A-son har inte vare sig genom sin dokumentation eller genom sina knapphändiga svar på ställda frågor gjort troligt att han i något av de tre av RN granskade revisionsuppdragen skulle ha utfört någon egentlig revision.

Sammanfattningsvis finner RN att A-son allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter som revisor. RN finner omständigheterna vara synnerligen försvårande. A-sons godkännande som revisor skall därför upphävas.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer upphäver RN A-sons godkännande som revisor. Med stöd av 25 § första stycket samma lag förordnar RN att beslutet skall gälla omedelbart.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Vilhelm Andersson, Arne Bækkevold, Lise-Lotte Ekelund, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Hans Lindén, Claes Norberg och Lars Wenne. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt chefsrevisorn Inger Blomberg, föredragande.